

А. А. Котвіцька, О. О. Суріков
Національний фармацевтичний університет
ДОСЛІДЖЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА,
ЯК ПРАВОВОЇ ТА ОСВІТНЬОЇ КАТЕГОРІЇ

Протягом існування української державності виникала велика кількість потрясінь у соціально-економічній сфері. Останнім часом протягом майже 20 років Україна постійно знаходиться в процесі трансформації до ринкових умов господарювання, формування соціальної політики, інтеграції до європейського простору, зміни політичних еліт. Все це призводить до динамічних змін у законодавстві України, а також окремих галузей та систем. Звертаючи увагу на проблеми у доступності та якості медичної та фармацевтичної допомоги, соціальну значущість охорони здоров'я, постійні прагнення до реформування даної сфери, відзначається велика кількість законодавчих нововведень зі сторони Кабінету Міністрів України та Міністерства охорони здоров'я.

Вимоги часу викликають зміни й у освітній сфері, так відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм у фармацевтичних фахівців існує гостра необхідність у формуванні знань та понять нормативно-правового регулювання професійної діяльності. Як результат, починаючи з 2007 року до навчальних програм підготовки фахівців за напрямом «Фармація» введено дисципліну «Фармацевтичне законодавство». Для підготовки інших спеціальностей фармацевтичного профілю «Клінічна фармація» та «Технологія фармацевтичних препаратів» викладається дисципліна «Фармацевтичне правознавство».

На сьогодні якість освіти повною мірою залежить від забезпечення навчально-методичними комплексами усіх дисциплін. Враховуючи вимоги сьогодення, щодо підготовки фармацевтичних фахівців, кафедрою соціальної фармації Національного фармацевтичного університету починаючи з 2011 року при формуванні навчально-методичного забезпечення дисципліни «Фармацевтичне законодавство» перед початком навчального року складається

Збірник нормативно-правових актів «Фармацевтичне законодавство України». До збірника включаються основні нормативно-правові акти (НПА), що регулюють обіг лікарських засобів та фармацевтичну діяльність.

Проводячи підготовку збірника «Фармацевтичне законодавство України» у 2012-2013 навчальному році нами було проведено аналіз змін фармацевтичного законодавства. Загалом до збірника було включено 74 НПА, що на 15 більше, у порівнянні з 2010-2011 навчальним роком. Серед усіх НПА 5 є Законами України, 3 – Указами Президента, 28 – Постановами Кабінету Міністрів України, 34 – Наказами Міністерства охорони здоров'я, 4 – НПА інших міністерств та відомств.

Серед зазначених НПА є, як нові, видані у період з 1 вересня 2011 по 1 вересня 2012 р., так і ті до яких були внесені зміни. Так серед Постанов Кабінету Міністрів одна є новою та 16 зазнали змін. Значно активнішою є діяльність МОЗ України, до збірника НПА було включено 13 нових Наказів, 7 із 21, що вже були включені до збірника зазнали змін.

Вивчаючи досвід викладання навчальних дисциплін організаційно-економічного спрямування за кордоном, необхідно відзначити про наявність підручників Pharmacy Law, Pharmacy Law and Ethic's та інших, які призначені для вивчення фармацевтичного законодавства. Аналіз змісту підручників говорить про сталість законодавства у європейських країнах, прикладом може слугувати те, що в них представлені НПА, ще 1968 року, норми яких діють й сьогодні.

Таким чином, сьогодні можна стверджувати, що законодавство України у сфері фармацевтичної діяльності та регулювання обігу лікарських засобів зокрема, постійно зазнає динамічних змін, які значно ускладнюють діяльність усіх складових фармацевтичного сектору системи охорони здоров'я, а саме діяльність практичних фахівців, науковців та освітян. Але найбільш суттєвою проблемою на нашу думку є те, що зміни, які відбуваються у фармацевтичному законодавстві країни мають прямий вплив на доступність та якість фармацевтичної допомоги населення України.